

2101002501030001
EXAMINATION DECEMBER 2024
BACHELOR OF ARTS (EXTERNAL) FIRST YEAR
SANSKRIT - LEVEL 3

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 100]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

a. Name of the Examination: **BACHELOR OF ARTS
(EXTERNAL) FIRST YEAR**

b. Name of the Subject: **SANSKRIT – LEVEL 3**

c. Subject Code No: **2101002501030001**

2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.

3. Figures to the right indicate full marks of the question.

4. All questions are compulsory.

Seat No:

Student's Signature

Q.1 નીચેના પ્રશ્નોનો ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ પાંચ)

20

Answer briefly the following questions. (Any Five)

20

નિમ્નલિખિત પ્રશ્નોકે સક્ષેપમે ઉત્તર દીજિએ । (કિન્હી પાંચ)

20

1. કાલિદાસના મૃત્યુ વિશેની દંતકથા જણાવો.

Tell the legend about the death of Kalidasa.

કાલિદાસ કી મૃત્યુ સે જુડી કથા બતાઈએ?

2. 'માલવિકાગ્નિમિત્રમ્' નો વિદુષક કેવો છે ?

How is the vidushaka of 'Malavikagnimitram'?

'માલવિકાગ્નિમિત્રમ્' કા વિદુષક કૈસા હૈ?

3. ધ્રુવસિદ્ધિને ઝેર ઉતારવા માટે કઈ વસ્તુની જરૂર પડે છે? શા માટે ?

What is needed to detoxify a Dhruvsidh? Why?

ધ્રુવસિદ્ધિ કો વિષહરણ કે લિએ ક્યા આવશ્યક હૈ? ક્યોં ?

4. અગ્નિમિત્ર રાજાની કેટલી રાણી હતી? કઈ કઈ?

How many queens did King Agnimitra have? Which?

રાજા અગ્નિમિત્ર કી કિતની રાનિયાં થીં? કૌન કૌન સીં?

5. विधा नामनुं आंतरिक धन केवुं छे ?
What is the inner wealth called Vidya?
आन्तरिक धन विधा किसे कहते हैं?
6. स्वमानी पुरुष क्या प्रकारनुं जिवन जिवे छे ?
What kind of life does self-esteem male lead?
स्वमानी पुरुष किस प्रकार का जीवन जीते हैं?
7. सज्जनो संगथी क्या क्या लाभ थाय छे ?
What are the benefits of being with gentlemen?
सज्जनों के साथ रहने से क्या लाभ?

Q.2 (अ) नीचेनामांथी गमे ते वे श्लोकोनो अनुवाद करो.

10

Translate any two of the following verses.

निम्नलिखित श्लोको में से किन्ही दो श्लोको का अनुवाद कीजिए ।

१. एकैश्वये स्थितोऽपि प्रणतबहुफले यः खयः कृतिवासाः
कान्तासंमिश्रदेहोदप्यविषयमनसां यः पुरस्ताधतीनाम् ।
अष्टमिर्यस्य कृत्स्नं जगदपि तनुभिर्ब्रिभ्रतो नामिमानः
सन्मार्गालोकनाथ व्यपनयतु स वस्ताममी वृतिमिशः ॥
२. वामं सन्धिस्तिमितवलयं न्यस्य हस्तं नितम्बे
कृत्वा श्यामाविटपसदृशं स्त्रस्तमुक्तं दिव्तीयम् ।
पादाङ्गुगुष्ठाल्लुलितकुसुमे कुट्टिमें पातिताक्षं
नृतादस्याः स्थितमतितरां कान्तमृज्वायतार्धम् ।
३. अनेन तनुमध्यया मुखरनुपूराराविणा
नवाम्बुरुहकामलेन चरणेन सम्भा वतः ।
अशोक यदि सघ एव कुसुमैः सम्पत्स्यसे
वृथा वहसि दोहदं ललितकमिसाधारणम् ॥
४. पथि नयनयोः स्थित्वा स्वप्रेतिरोभवति क्षणात्
सरति सहसा बाहोर्मध्यं गताप्यबला सती ।
मनसिजरूजा किल्ष्टस्यैवं समागममाँयया
कथमिव सखे विश्वब्धं स्यादिमां प्रति में मनः ॥

(ब) पूर्वापर संदर्भ आपो.(गमे ते बे)

10

Expand the Verse (Any Two)

पूर्वापर संदर्भ दीजिए। (कीन्ही दो)

१. नाट्यं भिन्नरुचेर्जनस्य बहुधाप्येकं समाराधनम् ॥
२. साधु त्वं द्ररिद्र आतुर इव वैद्येनोपनियमानमौषधमिच्छसि ।
३. न हि कमलिनी दृष्ट्वा ग्राहमवेक्षते मतगजः ।
४. एष लोकव्यवहारः सर्वोऽपि नववेरा' लज्जातुरो भवति ।

Q.3 (अ) नीयेनामांथी गमे ते बे श्लोकोनो अनुवाद करो.

10

Translate any two of the following verses.

निम्नलिखित श्लोको में से किन्ही दो श्लोको का अनुवाद कीजिए ।

१. कृमिकलचितं लालाक्लिन्नं विगन्धि जुगुप्सितं
निरुपमरसं प्रीत्या खादन्नरास्थि निरामिषम् ।
सुरपतिमपि श्वा पार्श्वस्थं विलोक्य न शंङ्कते
न हि गणयति क्षुद्रो जन्तुः परिग्रहफल्गुताम् ॥
२. हर्तुर्यातिं न गोचरं किमपि शं पुष्पाति यत्सर्वदा
ह्यर्थिभ्यः प्रतिपाद्यमानमनिशं प्राप्नोति वृद्धं पराम् ।
कल्पान्तेष्वपि न प्रयाति निधनं विधाख्यमन्तर्धनं
येषां तान्प्रति मान्मुञ्जत नृपाः कस्तैः सह स्पर्धते ॥
३. स्वल्पं स्रायुवसावशेषमलिनं निमांसमप्यस्थि गोः
श्वा लब्ध्वा परितोषमेति न तु ततस्य क्षुधाशान्तये ।
सिंहो जम्बुकमङ्कमागतमपि त्यक्त्वा निहन्ति दिव्यं
सेर्वः कृच्छगतोऽपि वाञ्छति जनः सत्वानुरूपं फलम् ॥
४. रे रे चातक सावधानमनसा मित्र क्षणं श्रूयता-
मम्भोदा बहवो हि सन्ति गगने सर्वे तु नैतादृशाः ।
केचिद वृष्टिभिरार्दयन्ति वसुधां गर्जन्ति केचिद वृथा
यं यं पश्यसि तस्य तस्य पुरतो मा ब्रूहि दीनं वचः ॥

(ब) पूर्वापर संदर्भ आपो.(गमे ते बे)

10

Expand the Verse (Any Two)

पूर्वापर संदर्भ दीजिए। (कीन्ही दो)

१. न तु प्रतिनिर्विष्टं मुखजन चितमाराधयेत ।
२. क्षीयन्ते खलु भूषणानि सततं वाग्भूषणं भूषणम् ।
३. सत्सङ्गतिः कथय किं न करोति पुसाम् ।
४. प्रकृतिरियं सत्ववतां न खलु वयस्तेजसो हेतुः ।

- Q.4** 'मालविकाग्निमित्रम्' नाटक का द्वितीय अंक नुं राखदर्शन करो. **20**
Watch the second episode of the play 'Maalvikagni mitram'.
'मालविकाग्निमित्रम्' नाटक के दुसरे अंक का रसदर्शन कीजिए.

अथवा / OR / अथवा

भर्तृहरि रचित नीतिशतकमनुं रसदर्शन करो.
Have a look at Nitishatakam composed by Bhartuhari.
भर्तृहरि रचित नीतिशतकम् का रसदर्शन कीजिए.

- Q.5** नीचेनामांथी गमे ते बे पर नोध लप्पो. **20**
Write Short note on any two of the following.
निम्नलिखित में से कीन्हि दो पर नोध लिखिए ।

१. 'मालविकाग्निमित्रम्' नाटकनुं शीर्षक
The title of 'मालविकाग्निमित्रम्'
'मालविकाग्निमित्रम्' नाटक का शीर्षक
२. 'पिङ्गलवानर' प्रसंग
Event of 'पिङ्गलवानर'
'पिङ्गलवानर' प्रसंग
३. मूर्खजन उपहास
४. 'सद्गुण' नुं महत्व
Importance of 'सद्गुण'
'सद्गुण' का महत्व-

*****